

ОКРЕМІ АСПЕКТИ СПАДКУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ

Лов'як Олег Орестович, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри цивільного права і процесу Національна академія внутрішніх справ

Виходячи з того, що корпоративне право пов'язане з матеріальним правом певного суб'єкта, можна стверджувати, що матеріальна частина корпоративного права - право на отримання прибутку (дивідендів) - може і повинно успадковуватися.

Має свої особливості і процедура отримання спадщини у вигляді корпоративних прав. Частиною першою ст. 1268 ЦК встановлено, що спадкоємець за заповітом чи за законом має право прийняти спадщину або не прийняти.

Заява про прийняття спадщини подається спадкоємцем особисто (частини 1 та 2 ст. 1269 ЦК). Водночас, прийняття спадщини — це не обов'язок спадкоємця, а його право. Так, згідно з ч. 1 ст. 1273 ЦК спадкоємець за заповітом або за законом може відмовитися від прийняття спадщини протягом строку, встановленого статтею 1270 цього Кодексу. Заява про відмову від прийняття спадщини подається до нотаріальної контори за місцем відкриття спадщини.

Нотаріус при видачі свідоцтва про право на спадщину за законом перевіряє факт смерті спадкодавця, час і місце відкриття спадщини, наявність підстав для закликання до спадкоємства за законом осіб, які подали заяву про видачу свідоцтва, та склад спадкового майна. Спадкоємці за законом, які позбавлені можливості подати документи, що підтверджують наявність підстав для закликання до спадкоємства, можуть бути за письмовою згодою всіх інших спадкоємців, які прийняли спадщину і подали докази родинних, шлюбних чи інших відносин із спадкодавцем, включені до свідоцтва про право на спадщину (ст. 68 Закону України «Про нотаріат»).

Слід зауважити, що відповідно до ст. 99 Податкового кодексу України грошові зобов'язання фізичної особи у разі її смерті або оголошення судом померлою виконуються її спадкоємцями, які прийняли спадщину (крім держави), в межах вартості майна, що успадковується, та пропорційно частці у спадщині на дату її відкриття. Претензії спадкоємцям пред'являються контролюючими органами в порядку, встановленому цивільним законодавством України для пред'явлення претензій кредиторами спадкодавця.

Після закінчення строку прийняття спадщини грошові зобов'язання та/або податковий борг спадкодавця стають грошовими зобов'язаннями та/або податковим боргом спадкоємців. Протягом строку прийняття спадщини на грошові зобов'язання та/або податковий борг спадкодавців пеня не нараховується. У разі переходу спадщини до держави грошові зобов'язання померлої фізичної особи припиняються.

Ще однією особливістю спадкування корпоративних прав є можливість набути статусу учасника товариства.

Статтею 29 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців» регулюється порядок реєстрації змін до установчих документів юридичної особи. Відповідно до ч. 1 ст. 48 цього Закону у разі смерті фізичної особи - підприємця третя особа, зокрема спадкоємець або відповідний державний орган, може подати державному реєстратору особисто (надіслати поштовим відправленням) нотаріально засвідчену копію свідоцтва про смерть фізичної особи або довідку органу реєстрації актів цивільного стану про смерть фізичної особи.

Державний реєстратор у разі отримання повідомлення про смерть фізичної особи - підприємця та в разі, якщо третя особа, зокрема спадкоємець або відповідний орган виконавчої влади, протягом двох місяців з дня отримання такого повідомлення не подає нотаріально засвідчену копію свідоцтва про смерть фізичної особи або довідку органу державної реєстрації актів цивільного стану про смерть фізичної особи, зобов'язаний надіслати запит до відповідного органу реєстрації актів цивільного стану для отримання документа про підтвердження факту смерті фізичної особи - підприємця відповідно до законодавства України.

Після вчинення всіх вищезазначених дій спадкоємець набуває статусу учасника товариства, який має право здійснювати всі належні йому корпоративні права, зокрема, брати участь у загальних зборах та голосувати, отримувати прибуток (дивіденди) від діяльності товариства тощо.

Остаточна крапка в питанні можливості і доцільності спадкування саме корпоративних прав ще не встановлена. Одним із шляхів удосконалення спадкування корпоративних прав може бути спадковий договір. Він ще не набув великого поширення, однак досить суттєво може вирішити проблеми зі спадкуванням корпоративних прав у майбутньому. Головна перевага спадкового договору в порівнянні із заповітом полягає в тому, що ним не враховуються правові норми спадкування. Фактично, спадковий договір — це специфічний договір відчуження, що виводить визначене ним майно зі спадкової маси. Тому спадкоємці чи інші особи мають можливість не отримати, а придбати корпоративні права після смерті відчужувача за договором (власника цих прав). Для того, аби придбати права, набувач має виконати визначені спадковим договором дії майнового чи немайнового характеру [1].

Список використаних джерел:

1. Бережна І. Спадкування корпоративних прав / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.icasoft.com.ua/index.php/component/jica/7href=0&view=text&base=1&id=371983&menu=506070> - з екрану.

КОНФЛІКТ СВІТОГЛЯДІВ: ПРАВОДИТИНИ НА ТРАДИЦІЙНУ СІМ'Ю ЧИ ГОМОСЕКСУАЛЬНЕ БАТЬКІСТВО

Плахотнюк Наталія Вікторівна, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільно-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Останнім часом у різних державах світу помітно поживався тиск гомосексуальної ідеології на суспільну думку та ведеться активна кампанія узаконення гомосексуальних «шлюбів». Нідерланди стали першою країною світу, яка у 2000 році дозволила одностатеві шлюби. Відповідний закон, прийнятий голландським парламентом, дозволив одностатевим парам одружуватися, розлучатися і всиновлювати дітей. Ще починаючи з 1998 року бельгійський парламент надав окремі права одностатевим парам. Вони могли реєструватися у місцевого клерка і формально спільно володіти будинком. Через п'ять років у 2003 році парламент Бельгії легалізував одностатеві шлюби, надавши гомосексуальним парам такі ж податкові права і права спадкування як і гетеросексуальним.

У 2005 році однакові права для пар будь-якої статі затвердив окремим законом парламент Іспанії. Закон спровокував масові протести в Мадриді і різку критику з боку офіційних осіб Ватикану та Католицької конференції іспанських єпископів. Після того, як закон вступив в силу, Конституційний суд країни скасував рішення двох муніципальних суддів, які відмовилися видати дозволу на шлюбо одностатевим парам. Одностатеві пари в Канаді отримали більшість правових переваг для шлюбу ще у 1999 році, а у 2005 року парламент прийняв спеціальний закон.

Парламент Південної Африки легалізував одностатеві шлюби у листопаді 2006 року, через рік після того як вищий суд країни ухвалив

Рішення, що попередній закон про шлюби порушує гарантії Конституції Південної Африки про рівні права. З січня 2009 року одностатеві пари в Норвегії офіційно мають право вступати у шлюб, всиновлювати дітей і здійснювати штучне запліднення. У квітні 2009 року парламент Швеції проголосував переважною більшістю за легалізацію одностатевих шлюбів. Втім ще з 1995 року гомосексуальні пари в Швеції мали право реєструвати «цивільні союзи».

У червні 2010 року Португалія стала восьмою країною, яка дозволила одностатеві шлюби. А у 2010 році подібний закон прийняла Ісландія. Після того, як новий ізакон набув чинності наприкінці червня 2010 року, прем'єр- міністр країни Йоханна Сігурдардоттір і її давній партнер Йоніна Леосдоттір стали одними з перших людей країни, які офіційно вступили в одностатевий шлюб.